

Poznámky pre učiteľa

9. októbra 2026

(Text preložený pomocou automatického prekladača)

Časť I: Prehľad

Časť I: Prehľad

Kľúčový text: Iz 6,8

Hlavné zameranie štúdia: 1Moj 15,6; Gal 3,6–9; 1Kráľ 18,19–39; Iz 53; Dan 2,44–48; Mar 1,2–5; Mat 11,1–5.

Úvod

Úvod

Povolanie biblického proroka je božskou výzvou, v ktorej Boh priamo ustanovuje jednotlivca, aby hovoril v Jeho mene, často prostredníctvom zjavujúcej skúsenosti, akou je videnie, sen alebo počuteľný hlas. Toto povolanie zvyčajne zahŕňa poverenie hlásať Božie poslanstvo, čeliť hriechu a viesť Jeho ľud – niekedy za cenu veľkých osobných obetí, ako to vidno v živote prorokov, ako boli Mojžiš, Izaiáš a Jeremiáš. Lekcia tohto týždňa sa zameriava na prorocké povolanie v rôznych historických súvislostiach a na to, ako posolstvá prorokov vo všeobecnosti oslovovali témy súdu, spasenia a obnovy. Diskusia vrcholí povolaním Ellen G. Whiteovej ako prejavom Božej túžby pokračovať v komunikácii so svojím ľudom v hriešnom svete.

Časť II: Komentár

Časť II: Komentár

1. Boh si vybral prorokov, aby boli Jeho hovorcami.

Starozákonný teológ Willem A. VanGemenen výstižne zachytil božskú povahu prorockého povolania a jeho poslanie odovzdávať Božie poslanstvo, keď definoval starozákonného proroka ako „Izraelitu, povolaného Bohom a splnomocneného Duchom, ktorý slúži ako Boží hovorca, ktorý prijal autoritu a zjavenie od Boha, ktorý je dobrým pastierom nad Božím stádom a ktorý dokazuje Božie Slovo a poslanie znameniami.“ — VanGemenen, *Interpreting the Prophetic Word* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1990), s. 32. V tejto definícii vystupuje do popredia niekoľko znakov. Po prvé, Boh dal prorokovi božské zjavenie a Duch proroka splnomocnil, aby toto zjavenie odovzdal. Po druhé, prorok pôsobil ako pastier nad izraelským ľudom – staral sa oň, viedol ho, napomínal a usmerňoval. Napokon znamenania ako zázraky, mimoriadne udalosti a názorné ponaučenia potvrdzovali prorokovo božské poverenie.

Prorocké povolanie bolo pre proroka okamihom, ktorý mu zmenil život. Prišlo nečakane, s mocou a silou, avšak „nebolo vnímané ako prorokova dlho očakávaná príležitosť získať poznanie, ktoré je inak skryté. On sa nechopil okamihu, on bol okamihom uchopený. Zjavené slovo sa neponúka ako niečo, čo by si mohol privlastniť alebo neprivlastniť podľa vlastného uváženia, ale je na neho mocne a naliehavo vložené.“ — Abraham J. Heschel, *The Prophets*, part 2 (New York: Harper & Row Publishers, 1962), s. 224. „Ja však mám silu,“ vyhlásil Micheáš, „Ducha Hospodinovho, právo i moc oznámiť Jákobovi jeho prestúpenie a Izraelu jeho hriech“ (Mich 3,8).

V mnohých prorockých knihách autori vyhlasujú, že k nim „znelo slovo Hospodinovo“ (Oz 1,1; Jon 1,1; Jer 1,11; pozri tiež Joel 1,1) alebo že na nich „spočívala ruka Hospodinova“ (Ez 1,3; 3,22), a svoje výroky uvádzajú či uzatvárajú slovami „toto hovorí Hospodin“ (Ám 1,3; Abd 1,1; Ag 1,7; pozri tiež Zach 12,1; Iz 7,7). Tieto opakované prorocké formuly zanechávajú zreteľný dojem, že proroci nemali pochybnosti o tom, že hovoria Božie slová. Toto prorocké „slovo“ alebo zjavenie v sebe často nieslo posolstvo súdu, ako vyhlásil Ezechiel: Hospodin „mi riekol: ‚Syn človeka, postav sa na nohy a budem sa s tebou rozprávať.‘ A keď ku mne hovoril, vstúpil do mňa Duch, postavil ma na nohy a počul som ho ku mne hovoriť“ (Ez 2,1.2). Neskôr Hospodin hovorí: „A budeš k nim hovoriť moje slová, či už poslúchnu, alebo si to nevšimnú, lebo sú domom vzdoru“ (Ez 2,7).

2. Proroci odovzdávali Božie posolstvo poslucháčom v konkrétnej historickej situácii.

Proroci boli „vyvolení Bohom, aby prijali Jeho posolstvo a potom ho hlásali poslucháčom v konkrétnej historickej situácii.“ — Eric J. Tully, *Reading the Prophets as Christian Scripture: A Literary, Canonical, and Theological Introduction* (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2022), s. 58. Napríklad každý prorok v tejto lekcii prežíval svoj prorocký dar v konkrétnej historickej situácii.

Božie povolanie Abraháma (1Moj 12,1) prišlo po zmätení jazykov v 11. kapitole 1. Mojžišovej, keď zvíťazilo pohanstvo, modlárstvo a vojny. Zaujímavé je, že pojem „prorok“ sa v Písme prvýkrát objavuje práve v súvislosti s Abrahámom (1Moj 20,7), ktorý pôsobil ako orodovník. Eliáš slúžil v období hlbokkej duchovnej krízy v severnom izraelskom kráľovstve počas vlády kráľov Achába a Achazju. Eliáš hromžil proti uctievaniu Bála a volal Izrael k pokánIU. Izaiáš prorokoval za vlády štyroch judských kráľov v deviatom storočí, keď veľkou výzvou bol vzostup asýrskej ríše – najväčšej hrozby pre Júdu v tom čase. Daniel zohral významnú úlohu v babylonskej a perzskej ríši. Ján Krstiteľ ohlasoval príchod Mesiáša v prvom storočí. V pobiblických časoch dostala Ellen G. Whiteová svoje prvé videnie v predvojnovnej Amerike po millerovskom sklamaní.

3. Prorocké posolstvo pozostávalo zo súdu, spasenia a obnovy.

Prorocké posolstvo v Starom zákone sa často točilo okolo troch ústredných tém: súdu, spasenia a obnovy. Tieto témy boli vzájomne prepojené a tvorili jadro služby prorokov, pričom sa dotýkali zmluvného vzťahu medzi Bohom a Jeho ľudom. Proroci vytrvalo volali Izrael a Júdu späť k ich zmluvným záväzkom voči Bohu a varovali ich pred následkami ich vzbury, modlárstva a sociálnej nespravodlivosti. Súd bol vykresľovaný ako božská odpoveď na porušenie zmluvy (5. Mojžišova 28). Napriek svojim varovaniam proroci ponúkali nádej a poukazovali na Božiu ochotu zachrániť ostatok svojho ľudu, ktorý bude činiť pokánIE.

Spasenie často zahŕňalo Boží zásah na záchranu Jeho ľudu pred nepriateľmi alebo pred zúfalými okolnosťami. Obnova zahŕňala návrat vyhnanco do ich krajiny, znovuvybudovanie Jeruzalema a chrámu a duchovnú obnovu vzťahu ľudu s Bohom, vrcholiacu napokon príchodom Mesiáša.

4. Úvodné videnie Ellen G. Whiteovej bolo začiatkom jej prorockého povolania a prinieslo nádej a povzbudenie zmäteným veriacim po Sklamaní.

V decembri 1844 dostala Ellen G. Whiteová svoje prvé videnie v historickom kontexte millerovského sklamania. Bolo to prechodné obdobie, keď boli nasledovníci Williama Millera sklamaní a v rozklade. Mladá Ellen vystúpila na scénu s posolstvom nádeje a povzbudenia. Keď sa modlila so skupinou sklúčených millerovských žien, pocítila, že ju obklopuje svetlo. Jej mysli sa otvoril výjav, v ktorom videla „adventný ľud“ kráčať po úzkej ceste k nebu, s jasným svetlom za sebou a Ježišom pred sebou. Ak upierali zrak na Ježiša, zostávali na ceste a postupovali vpred. Keď niektorí spustili oči z Ježiša, spadli z cesty dole do temného sveta (pozri Ellen G. Whiteová, *Rané spisy*, s. 13–15). Videnie ju prekvapilo a bolo silou, ktorú nedokázala ovládať. Podobne ako bibličtí proroci pred ňou bola „uchopená okamihom“.

Z tohto prvého videnia, ktoré je základom pre budúcu prorockú službu Ellen Whiteovej, vystupuje niekoľko tém. Po prvé, poukazuje na jej celoživotnú vášeň pre druhý príchod Ježiša. Po druhé, adventisti siedmeho dňa by nikdy nemali zabúdať na svoje miesto v prorockých dejinách. Po tretie, všetci kresťania, a osobitne adventisti, musia svoj život sústreďovať na Ježiša ako Pána a Spasiteľa (pozri George Knight, *A Brief History of Seventh-day Adventists*, 2. vyd. [Hagerstown, MD: Review and Herald, 2004], s. 35.36).

Ellen toto videnie nazvala svojim „prvým videním“, keďže jej nebeské vytrženia sa stali opakovanou skúsenosťou. Jej prorocká identita sa tak formovala okolo často používaných slovných spojení ako „Boh mi ukázal“, „videla som“ alebo „bola som vo videní vytrhnutá“, čo vyjadrovalo jej prorocké sebedovetie a autoritu. Tieto zjavenia priniesli útechu a povzbudenie rozptýlenej, utrápenej skupine verných veriacich, ktorí prešli millerovskou skúsenosťou. Bola povolaná cestovať a deliť sa o svoje videnia s rôznymi skupinami millerovcov po celom štáte Maine a neskôr aj v iných častiach Nového Anglicka. Napokon tieto zjavenia, ako aj mnohé ďalšie, zaznamenala písomne pre šírenie medzi formujúcimi sa veriacimi, z ktorých sa napokon stali adventisti siedmeho dňa.

Na ďalšie štúdium: Pozri Zoltán Szalos-Farkas, *The Rise and Development of Seventh-day Adventist Spirituality: The Impact of the Charismatic Guidance of Ellen G. White*, Doctoral Dissertation Series (Cernica, Rumunsko: Editura Institutului Teologic Adventist, 2005), zv. 1, s. 56–61.

Časť III: Praktická aplikácia

Časť III: Praktická aplikácia

Nasledujúce otázky pre praktickú aplikáciu čerpajúce z vyššie uvedeného komentára sú ponúkané na obohatenie vašej diskusie v triede sobotnej školy. Vyberte si z nich a z otázok v lekcii tie, ktoré najlepšie zapoja vašu triedu do zmysluplného uvažovania.

1. Proroci svoje povolanie sami nehľadali, ale boli ním uchopení. Ako si predstavujete, že sa proroci počas tejto skúsenosti cítili? Ako to spochybňuje náš pohľad na Božie povolanie v našom vlastnom živote?
2. Posolstvo každého proroka bolo formované historickými výzvami jeho doby. Ako nám porozumenie historickému kontextu biblického proroctva pomáha aplikovať jeho ponaučenia v našom dnešnom živote?
3. Proroci varovali, že porušenie zmluvy povedie k súdu (5. Mojžišova 28). Ako sa tento princíp vzťahuje na osobnú aj spoločnú vernosť dnes?
4. Napriek svojim posolstvám o súde proroci vždy poukazovali na nádej a spasenie. Ako sa môžeme držať nádeje v čase skúšok a osobnej viny?
5. Ako môžeme byť poslami Božej spravodlivosti a milosrdenstva vo svete, ktorý zápasí s extrémami na oboch stranách?
6. Prvé videnie Ellen G. Whiteovej kládlo dôraz na to, aby sme upierali zrak na Ježiša. Ako sa môžeme duchovne sústrediť na Krista uprostred rozptýlení života?
7. Jednou z kľúčových tém jej videnia bol význam pamätania na naše miesto v prorockých dejinách. Ako vedomie toho, kde sa nachádzame v Božom pláne, formuje to, ako dnes žijeme?
8. Prorocká služba Ellen G. Whiteovej pokračovala počas celého jej života. Ako môžeme rozpoznávať Božie pokračujúce vedenie na svojej osobnej duchovnej ceste a ako naň môžeme reagovať?
9. Ako vedomie, že Boh používa obyčajných ľudí na neobyčajné zámery, povzbudzuje vašu vieru?
10. Ako môžeme pri zdieľaní evanjelia s druhými vyvážiť témy súdu, spasenia a obnovy?